

**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Biuletyn Informacyjny Rolnictwo i Obszary Wiejskie Warmii i Mazur

Nr 2/2008

Opracowała: dr inż. Joanna Karwowska

10-562 Olsztyn ul. Emilii Plater 1,
tel. (089) 5219250, fax (089) 5219259, e-mail: dow@warmia.mazury.pl
www.sporol.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

I.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia.....	3
2.	Bezrobotni mieszkańcy wsi.....	5
II.	FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006	
1.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008 rok – działania wdrażane przez ARiMR.....	5
b.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008 rok – działania wdrażane przez Urząd Marszałkowski.....	6
2.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008rok.....	6
III.	PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 29.02.2008r.....	7
2.	Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 29.02.2008r.....	8
3.	Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych.....	8
IV.	AKTUALNOŚCI	
1.	Utylizacja refinansowana.....	8
2.	Kapitał ludzki.....	9
3.	Co z biopaliwem?.....	9
4.	Organizmy genetycznie modyfikowane.....	10
5.	Kolczyki dla owiec i kóz.....	10
6.	Ubezpieczenia w rolnictwie.....	10
7.	Kredyty kłaskowe.....	11
8.	Ceny gruntów ciągle rosną.....	11
9.	Sprzedaż ziemi w 2007 roku.....	12
10.	Kiedy ruszy PROW ?.....	12
11.	Zagrożone fundusze.....	13
12.	Gospodarstwa ekologiczne.....	13
13.	Ułatwianie startu młodym rolnikom.....	14
14.	Rynek mleka.....	14
15.	Obrót ziemią.....	15
16.	Reforma rynku cukru w Polsce.....	15
V.	INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA	
1.	Konferencja rybacka w Wierzbie.....	15
2.	Inicjatywa Leader Portugalii.....	16
3.	Cykl spotkań szkoleniowych w ramach PROW na lata 2007-2013.....	16
4.	Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach.....	16
5.	Konkurs „Aktywna Wieś Warmii i Mazur”.....	18
6.	Rozstrzygnięcie konkursu.....	19

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu stycznia 2008 roku wyniosła 103 606 osób i była o 4 611 osób, tj. o 4,7%, wyższa niż w grudniu 2007 roku.

W analizowanym okresie w kraju odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o 3,9%. Wzrost poziomu bezrobocia w okresie zimowym jest utrwaloną tendencją, spowodowaną między innymi sezonowością prac w rolnictwie, turystyce, budownictwie i drogownictwie. Również z początkiem roku rejestrują się osoby kończące umowy na czas określony, a także osoby kończące aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu.

W analizowanym okresie, w stosunku do stycznia 2007 roku, liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 28 363 osoby, tj. o 21,5% - w kraju spadek wyniósł 23,3%. Analiza zmiany poziomu bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa na przestrzeni dwunastu miesięcy (styczeń 2007 – styczeń 2008) wykazuje, iż spadek bezrobocia miał miejsce we wszystkich powiatach.

Największy spadek odnotowano w:

- powiecie iławskim – o 37,6%;
- mieście Olsztynie – o 29,7%;
- powiecie elbląskim – o 25,4%;
- powiecie nowomiejskim – o 25,3%;
- mieście Elblągu – o 25,1%.

Stopa bezrobocia w końcu stycznia 2008 roku osiągnęła 19,6%, natomiast w kraju 11,7%. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim jest nadal najwyższa w kraju.

W styczniu 2007 roku stopa bezrobocia wyniosła 24,2%, w kraju 15,1%. Tak więc, roczny spadek stopy bezrobocia dla województwa wyniósł 4,6 pkt proc., a dla całego kraju 3,4 pkt proc., co świadczy o szybszym spadku stopy bezrobocia w regionie niż w kraju. W porównaniu do grudnia 2007 roku, wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim wzrósł o 0,6 pkt proc., w kraju zaś wzrost wyniósł 0,3 pkt proc.

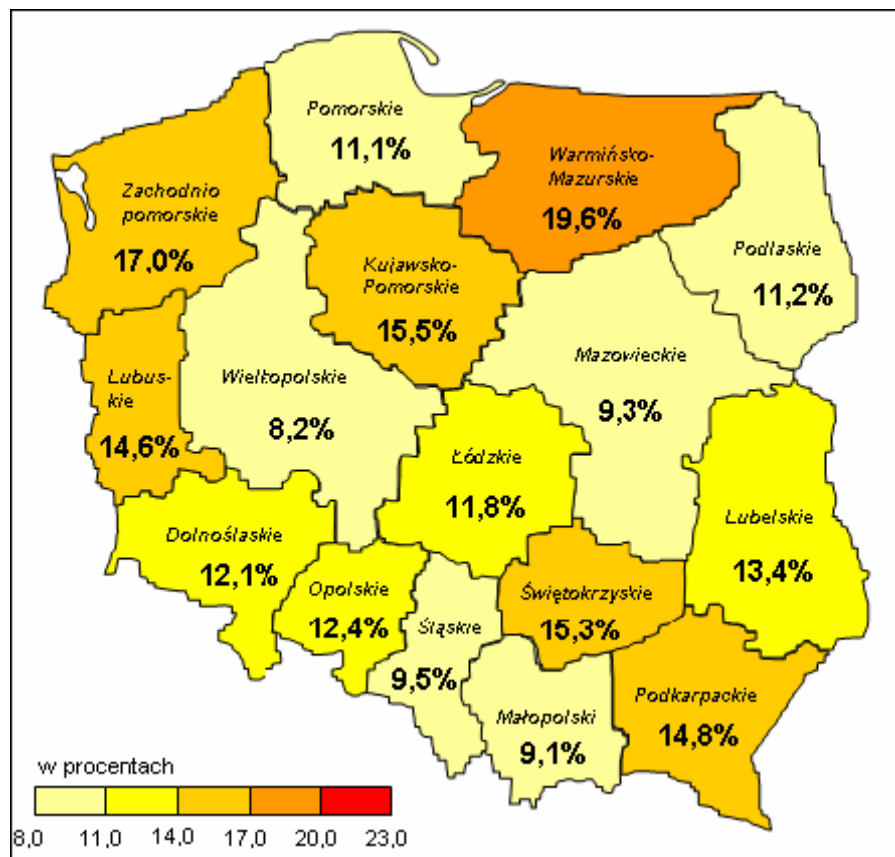
Najwyższa stopa bezrobocia w styczniu 2008 roku występowała w powiatach:

- braniewskim – 33,2%,
- węgorzewskim – 32,2%,
- bartoszyckim – 31,6%,
- piskim – 29,7%.

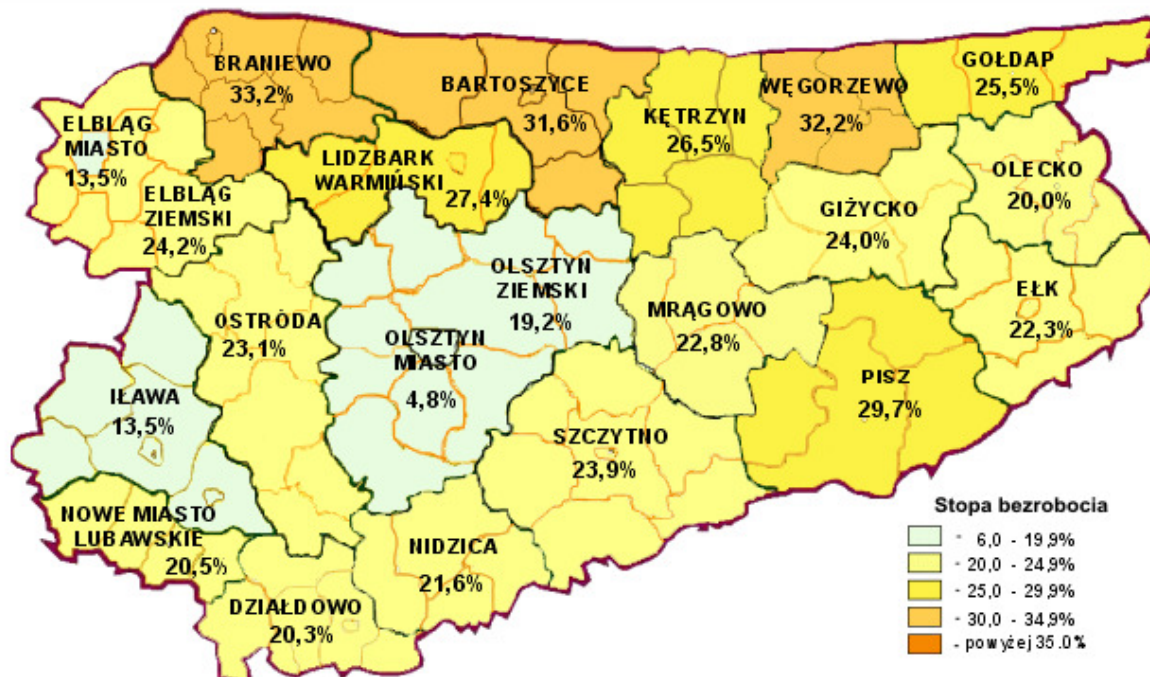
Najmniejszą stopą bezrobocia charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 4,8%,
- powiat iławski – 13,5%,
- miasto Elbląg – 13,5%.

Mapa 1. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce w styczniu 2008 roku

Mapa 2. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w styczniu 2008 roku

2. Bezrobotni mieszkańcy wsi

Liczba bezrobotnych **zamieszkałych na wsi** w styczniu 2008 roku wyniosła 53 306 osób. Bezrobotni tej grupy, stanowili 51,5% ogółu bezrobotnych. Przed rokiem, bezrobotni mieszkańcy wsi w liczbie 66 870 osób, stanowili 50,7% ogólnej liczby pozostających bez pracy. Obserwujemy, zatem wzrost udziału tej kategorii bezrobotnych – o 1,5 pkt proc.

II. FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008 rok - ARiMR

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota podpisanych umów	Liczba podpisanych umów	Kwota zleceń płatności	Zautoryzowane płatności
1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych	1 755	130 028 176,41	833	118 548 673,21	937
1.2 Ułatwianie startu młodym rolnikom	962	35 000 000,00	700	35 000 000,00	700
1.5 Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	100	165 141 570,89	73	41 301 175,99	42
2.1 Przywracanie potencjału produkcji leśnej	53	54 720 495,00	35	43 944 149,00	37
2.4 Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa	225	10 171 255,00	131	6 851 312,93	115
2.6 Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	114	5 875 121,00	67	3 797 086,50	60
Razem	3 209	400 936 618,30	1 839	249 442 397,63	1 891

b. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008r. - Urząd Marszałkowski

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów (wydanych decyzji)	Kwota podpisanych umów (decyzji)
2.2 Scalanie gruntów	0	0	0	0
2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	268	39 096 250,31	124	19 977 599,00
2.5 Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi	35	40 559 177,00 (wkład Unii)	32	29 021 916,00 (wkład Unii)
Razem	303	79 655 427,31	156	48 999 515,00

2. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 29.02.2008r.

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Liczba zautoryzowanych płatności	Kwota zautoryzowanych płatności
1.1 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów – Złomowanie statków	33	33	6 645 017,84	33	6 645 017,84
1.2 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów- Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia	9	8	1 564 973,00	6	1 206 993,00
2.2 Odbudowa i modernizacja floty rybackiej	15	4	525 472,00		
3.2 Chów i hodowla ryb	43	16	1 480 457,80	9	483 988
3.3 Rybacka infrastruktura portowa	2	2	5 884 565,00		
3.4 Przetwórstwo i rynek rybny	25	12	1 456 667,20	6	367 174,40
3.5 Rybołówstwo śródlądowe	12	11	321 635,00	11	318 364

4.1 Rybołówstwo przybrzeżne	22	7	1 563 940,80		
4.2 Działania społeczno-ekonomiczne	64	64	2 789 621,65	64	2 460 075,46
4.3 Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne	8	4	3 467 570,00	4	2 657 286,75
4.4 Działania organizacji obrotu rynkowego	5	1	199 476,00		
4.6 Działania innowacyjne	10	7	12 285 226,00	5	1 599 472,00
Razem	248	169	38 184 622,29	138	15 738 371,85

III. PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Wykaz działań w ramach PROW za rok 2005/2006 – wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 29.02.2008r.

Lp.	Nazwa działania	Ilość wniosków	Ilość wydanych decyzji (pozytywnych i odmownych)	Zrealizowane płatności (mln zł)*
1	Renty strukturalne	1 966	1 876	76,82***
2	Wspieranie gospodarstw niskotowarowych	2 829	2 701	20,62***
3a	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2004	26 932	26 923	86,36
3b	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2005	30 429	30 410	92,78
3c	Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)- kampania 2006	31 104	31 077	94,76
4	Wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt-wnioski złożone po raz pierwszy	2 701	2 545	53,87***
5a	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2004	249	207	70,35***
5b	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2005	438	388	
5c	Zalesianie gruntów rolnych – kampania 2006	530	492	
6	Dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów Unii Europejskiej	4 417	4 361	164,43
7	Wspieranie grup producentów rolnych	3	3	0,86

***- płatności zrealizowane dla wniosków złożonych po raz pierwszy oraz wniosków kontynuacyjnych

2. Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 29.02.2008r.

PROW 2007-2013	Ilość złożonych wniosków	Wnioskowana kwota
Działanie: Renty Strukturalne	349*	351 246,99
Działanie: Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I	203*	10 200 488,40
Działanie: Grupy producentów rolnych	7	**

* liczba wszystkich złożonych wniosków aktualnie rozpatrywanych w biurach powiatowych (bez wycofanych, anulowanych itp.)

** grupy złożyły wniosek o przyznanie pomocy

3. Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na dzień 29.02.2008r.

	Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2007	43 820
Ilość decyzji o przyznaniu płatności lub o odmowie przyznania płatności , które zostały wysłane do beneficjentów w kampanii 2007	37 284

V. AKTUALNOŚCI

1. Utylizacja refinansowana

Odbiorem i unieszkodliwianiem padłych zwierząt będzie zajmować się 11 firm, które zawarły umowy z Agencją Restrukturyzacji. Podstawowa różnica jest taka, że na podstawie poprzednich przepisów finansowane były przez Agencję koszty ponoszone przez zakłady przetwórcze a w tej chwili będą zwracane koszty, które ponosi rolnik. Agencja Restrukturyzacji nie zapłaci jednak za wszystko. Całkowity zwrot przysługuje za bydło, które ukończyło dwa lata oraz owce i kozy, które miały, co najmniej rok. W pozostałych przypadkach rolnik musi pokryć z własnej kieszeni ¼ kosztów.

ZWROT KOSZTÓW UTYLIZACJI

100% bydło -ukończone 24 miesiące

owce i kozy - ukończone 12 miesięcy

75% bydło - poniżej 24 miesięcy

owce, kozy- poniżej 12 miesięcy

świnie, konie - niezależnie od wieku

Podstawą do rozliczeń są faktury wystawione przez firmy zajmujące się utylizacją. W tym przypadku prawo działa wstecz i zwrot kosztów obejmuje czas od 1 stycznia. Za odebranie z gospodarstwa zwierząt nie objętych 100% zwrotem kosztów rolnik powinien zapłacić z własnej kieszeni nie więcej niż ponad 40 złotych za bydło i konie oraz w granicach 13 złotych za pozostałe zwierzęta.

MAKSYMALNE KOSZTY PONOSZONE PRZEZ ROLNIKA

bydło, konie 43,34 - 43,58 zł/szt.

pozostałe 12,84 - 13,07 zł/szt.

2. Kapitał ludzki

Zatrudnienie, edukacja oraz integracja społeczna to tylko niektóre z obszarów, na jakie stawia Europejski Fundusz Społeczny w latach 2007 - 13. W tym wydaniu nie brakuje działań skierowanych głównie do mieszkańców wsi. Są one realizowane w programie „Kapitał Ludzki.”

Programy rozwojowe mogą tworzyć szkoły, urzędy lub grupy lokalne. Na jeden projekt przysługuje dofinansowanie w wysokości 50 tysięcy złotych. A na szczególne względy mogą liczyć programy realizowane jednocześnie przez kilka instytucji. O pieniądze już można występować. W programie Kapitał Ludzki na lata 2007-13 jest do rozdysponowania 11,5 miliarda euro.

3. Co z biopaliwem?

Od 1 stycznia firmy dystrybucyjne mają obowiązek dodawania do paliw 1/3 więcej biokomponentów niż ubiegłym roku.

Mimo to w styczniu na stacjach paliw takie produkty spotyka się rzadko. Tymczasem firmy, które nie będą ich produkować zapłacą kary. Dystrybutorzy już dawno mówili, że nie są przygotowani do wykonania tej normy. Ale Komisja Europejska będzie zapewne bardziej bezwzględna i swoje jak zwykle wyegzekwuje. Rolnicy są od dłuższego czasu namawiani o uprawy rzepaku i zbóż z przeznaczeniem na biopaliwa. Teraz są zawiedzeni bo polskie firmy nie są zbyt zainteresowane ich surowcem. Producenci rzepaku sprzedają go więc za granicę, bo tam zapotrzebowanie na rzepak rośnie. Właśnie ze względu na zwiększoną produkcję biopaliw. Może rosnąć także popyt na zboża, bo europejscy rolnicy po ubiegłorocznej klęsce urodzaju produkują teraz więc zboża, ale do celów konsumpcyjnych. Na razie jednak polscy producenci zbóż nie czują zachęty do ich uprawy na bioetanol. Nasze gorzelnie upadają bo polskie rafinerie większość potrzebnego bioetanolu importują. Bogacą się też pośrednicy, który wymuszają niskie ceny zakupu na gorzelnianach. A te, żeby się jakoś utrzymać sprzedają bioetanol poniżej kosztów produkcji.

Wszystko to powoduje, że przestaje mieć sens cała idea ustawy o biopaliwach, która miała gwarantować zagospodarowanie nadwyżek produkcji w rolnictwie, stworzyć miejsca pracy na wsi i zmniejszyć szkodliwe oddziaływanie na środowisko gazów pochodzących ze spalania paliw ropopochodnych.

4. Organizmy genetycznie modyfikowane

Starania resortu środowiska nie są na rękę polskim rolnikom, którzy coraz głośniej domagają się możliwości uprawy GMO. Z ich ocen wynika, że zmodyfikowana kukurydza podnosi zarobki średnio o 25%. Polscy rolnicy podkreślają, że wraz z utrzymaniem możliwości importu pasz genetycznie modyfikowanych, co obiecał resort rolnictwa, rząd powinien zdecydować także o ułatwieniach w uprawie takich roślin. Problem w tym, że nad ustawą o nasiennictwie, pracuje właśnie ministerstwo środowiska, które zapowiada, że uprawa roślin transgenicznych będzie możliwa, ale wyłącznie pod ścisłą kontrolą. W dodatku w ograniczonym zakresie. Tymczasem, aż ¾ unijnych konsumentów nie chce już kupować transgenicznej żywności. Problem w tym, że część takich produktów wciąż nie jest oznakowana. Przepisy unijne wymagają specjalnych etykiet, jeśli zawartość GMO przekracza 1%. Sprawa znacznie się komplikuje w przypadku mięsa, bo trudno jednoznacznie stwierdzić, czy pochodzi ono od zwierząt karmionych takimi paszami, czy nie.

5. Kolczyki dla owiec i kóz

Hodowcy owiec i kóz mogą odetchnąć z ulgą. Aby sprzedawać zwierzęta za granicę nie będą musieli zaopatrywać ich w elektroniczne chipy. Zmiana ustawy w tej sprawie trafiła właśnie na biurko prezydenta.

Kiedy na początku roku hodowcy dowiedzieli się, że znakowanie owiec i kóz kolczykami już nie wystarczy nie byli zadowoleni. Hodowla, co roku przynosi mniejsze zyski, nie ma już dopłat do matek a zakup chipów to bardzo wysoki koszt. Zanim jednak ustawa zaczęła obowiązywać postanowiono ją zmienić.

Problem z elektronicznym znakowaniem owiec mają także hodowcy z innych krajów unii europejskiej, dlatego obowiązek wprowadzenia chipów odroczone o dwa lata. Głównym źródłem dochodów dla hodowców jest eksport jagniąt, dlatego większość z nich będzie w przyszłości musiała znakować zwierzęta chipami. Na razie jednak obowiązują kolczyki. Przypominamy, że owce czy kozy powinny być oznakowane przed opuszczeniem gospodarstwa. Nie później jednak niż 180 dni od dnia urodzenia.

6. Ubezpieczenia w rolnictwie

System ubezpieczeń rolnych działający na zasadach partnerstwa publiczno – prywatnego od wielu lat funkcjonuje w krajach Europy Zachodniej. Obecnie polscy rolnicy mogą, a od 1 lipca 2008 roku będą musieli, zawierać dotowane przez państwo ubezpieczenia upraw rolnych. Jednak rolnicy są niechętni polisom, nawet gdy połowę składki płaci za nich budżet państwa. Dlatego Ministerstwo Rolnictwa już przygotowuje nowelizację ubiegłorocznej ustawy. Wiele zastrzeżeń do mających obowiązywać już za cztery miesiące zasad ubezpieczania upraw zgłaszają też firmy ubezpieczeniowe. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń argumentują, że w Polsce dotowane ubezpieczenia rolne charakteryzują się wysoką szkodowością, a Zakłady Ubezpieczeń wypłaciły w okresie funkcjonowania tego typu ubezpieczeń znacznie większe kwoty odszkodowań, niż zebrały składek. Ubezpieczyciele szacują, że z powodu niekorzystnych zapisów w ustawie wspierane przez państwo ubezpieczenia przyniosą im straty. Ponadto ustalenie stawek taryfowych z jednoczesnym nałożeniem obowiązku zawierania ubezpieczeń może stać w sprzeczności z prawem o ubezpieczeniach obowiązkowych, według którego

wysokość stawek ubezpieczeniowych za polisy obowiązkowe ustala zakład ubezpieczeń.

7. Kredyty klęskowe

W siedmiu bankach rolnicy mogą się ubiegać o kredyty na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz kosztów odtworzenia środków trwałych w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej po klęskach: suszy, gradobicia, nadmiernych opadów atmosferycznych, wymarznienia, powodzi, huraganu. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa 8 lutego 2008 r. uruchomiła tym bankom środki w wysokości 11,6 mln zł na dopłaty obniżające oprocentowanie kredytów klęskowych oraz limity akcji kredytowej w łącznej wysokości 231,1 mln zł.

Limity przyznane zostały bankom, które złożyły zapotrzebowania, tj.:

1. Bankowi Polskiej Spółdzielczości SA,
2. Gospodarczemu Bankowi Wielkopolski S.A.,
3. Mazowieckiemu Bankowi Regionalnemu S.A.,
4. Bankowi Gospodarki Żywnościowej S.A.,
5. Bankowi Zachodniemu WBK S.A.,
6. ING Bankowi Śląskiemu S.A
7. PeKaO S.A.

Na podstawie zgód, które Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydał w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2007 r., poszkodowani rolnicy mogą ubiegać się o kredyty klęskowe do dnia 30 czerwca 2008 r. Kredyty klęskowe obrotowe można przeznaczyć na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej, w tym m.in. materiału siewnego i szkółkarskiego, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin lub paliwa na cele rolnicze.

Kredyty te udzielane są na okres nie dłuższy niż 4 lata. Z kolei kredyty klęskowe inwestycyjne można zaciągać maksymalnie na 8 lat (5 lat w przypadku zakupu materiału szkółkarskiego) i wykorzystać je m. in. na odbudowę lub remont zniszczonych budynków inwentarskich i magazynowych, remont lub zakup w miejsce zniszczonych maszyn urządzeń i narzędzi rolniczych. Oprocentowanie kredytów klęskowych płacone przez kredytobiorcę w zależności od banku wynosi obecnie 1,79% lub 2,06% w skali roku.

8. Ceny gruntów ciągle rosną

Jak wynika z najnowszych danych średnia cena transakcyjna nieruchomości rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w IV kwartale 2007 roku wyniosła 11 089 zł za 1 ha i była wyższa od analogicznej ceny w III kwartale 2007 r. (10 327 zł/ha) o 762 zł (tj. o 7,4 %). Natomiast w porównaniu z IV kwartałem 2006 r. cena 1 ha gruntów rolnych wzrosła o 2 760 zł (z 8 329 zł), czyli o 33,1 %.

W IV kwartale 2007 r. Agencja najdrożej sprzedawała grunty rolne w województwach: małopolskim (ponad 22 tys. zł/ha), wielkopolskim (prawie 16 tys. zł/ha), kujawsko-pomorskim (ponad 14,6 tys. zł). Natomiast mniej niż za 8 tys. zł za 1 ha można było kupić nieruchomości rolne z Zasobu WRSP tylko w województwie podlaskim. Do 10 tys. za 1 ha trzeba było zapłacić w województwach: zachodniopomorskim (8,6 tys./ha), lubuskim (8,7 tys./ha), podkarpackim (9,1 tys./ha), lubelskim (9,2 tys./ha), pomorskim (9,5 tys./ha).

W 2007 roku Agencja sprzedała ponad 103 tys. ha gruntów z Zasobu Własności Rolnej

Skarbu Państwa (w 2006 roku – 107 tys. ha). Najwięcej w województwach: zachodniopomorskim (21 746 ha), warmińsko-mazurskim (21 684 ha), lubuskim (9 640 ha), dolnośląskim (9 023 ha). W Zasobie do rozdysponowania pozostało około 345 tys. ha, natomiast w dzierżawie jest prawie 1 mln 840 tys. ha. Najwięcej gruntów do rozdysponowania znajduje się na terenach województw: zachodniopomorskiego (ponad 60 tys. ha), warmińsko-mazurskiego (prawie 50 tys. ha), lubuskiego (ponad 37 tys. ha), dolnośląskiego (prawie 36 tys. ha). Z kolei najmniej gruntów Agencja posiada w województwach: małopolskim (nieco ponad 5 129 ha), podlaskim i kujawsko-pomorskim (po ok. 7 000 ha).

9. Sprzedaż ziemi w 2007 roku

Jak wynika ze wstępnych danych, w 2007 roku Agencja sprzedała ponad 103 tys. ha gruntów z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (w 2006 roku – 107 tys. ha). Najwięcej w województwach: zachodniopomorskim (21 746 ha), warmińsko-mazurskim (21 684 ha), lubuskim (9 640 ha), dolnośląskim (9 023 ha). W Zasobie do rozdysponowania pozostało około 345 tys. ha, natomiast w dzierżawie znajduje się prawie 1 mln 840 tys. ha. Od początku swojej działalności Agencja sprzedała prawie 1,8 mln ha. Najwięcej gruntów do rozdysponowania znajduje się na terenach województw: zachodniopomorskiego (ponad 60 tys. ha), warmińsko-mazurskiego (prawie 50 tys. ha), lubuskiego (ponad 37 tys. ha), dolnośląskiego (prawie 36 tys. ha). Z kolei najmniej gruntów Agencja posiada w województwach: małopolskim (nieco ponad 5 129 ha), podlaskim i kujawsko-pomorskim (po ok. 7 000 ha).

Na koniec 2007 roku w dzierżawie znajdowało się prawie 1 mln 840 tys. ha (na koniec 2006 roku było to 1 mln 920 tys. ha). W roku ubiegłym Agencja przekazała w dzierżawę tylko niecałe 42 tys. ha (w 2006 r. – 80 tys. ha). Powierzchnia wydzierżawianych gruntów zmniejsza się od kilku lat. Spowodowane jest to wyczerpywaniem się większych zorganizowanych nieruchomości rolnych w Zasobie oraz faktem, że rolnicy, pomimo wysokich cen, są coraz bardziej zainteresowani zakupem gruntów na własność. W roku ubiegłym w całym kraju odbyło się ok. 51 tys. przetargów, w tym ponad 46 tys. na sprzedaż i prawie 4 800 na dzierżawę gruntów z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

10. Kiedy ruszy PROW ?

Istnieje duże zagrożenie, że bezpowrotnie przepadnie część unijnych pieniędzy, które nasze rolnictwo ma do wykorzystania w latach 2007 – 2013. W ubiegłym roku do rolników nie trafiło 2,3 mld złotych i są coraz mniejsze szanse, że uda się je odzyskać. Wszystko z powodu nie przygotowania ARiMR do obsługi unijnych programów.

Najbardziej oszukani czują się młodzi rolnicy, którzy przejęli gospodarstwa pod koniec 2006 i na początku 2007 roku. Przystają oni właśnie spełniać kryteria rolniczego stażu potrzebne do przyznania wsparcia. Z niepokojem liczą też mijające tygodnie rolnicy, którzy w listopadzie stali w gigantycznych kolejkach by złożyć wnioski o dopłaty na modernizację gospodarstw. W Agencji leży 18.5 tys. wniosków. Już kolejny miesiąc. I wciąż nie wiadomo, kiedy będą rozpatrywane. Jeśli się to nie stanie do końca kwietnia, wówczas wielu rolników straci możliwość dofinansowania.

Opóźniony jest prawie cały PROW na lata 2007 – 2013. Ruszył tylko program zalesień i program rent strukturalnych. Ale z tego ostatniego rolnicy są niezadowoleni, bo otrzymują dużo niższe pieniądze niż ci, którzy starali się o renty w poprzedniej edycji PROW.

Sytuacja w ARiMR jest dramatyczna od dawna. Miały ją ratować kolejne zmiany prezesów, ale raczej pogłębiały kryzys. Obecny minister rolnictwa również zmienił prezesa. Powołano nawet specjalny sztab kryzysowy. Na razie jednak nic się nie poprawiło. Agencja nie ma oprogramowania potrzebnego do obsługi funduszy, nie ma spójnego obiegu informacji, nie uruchomiono nawet zlecenia na budowę systemu komputerowego. Kolejni szefowie agencji winą za bałagan obarczają swoich poprzedników. A rolnicy się denerwują bo chcą rozwijać gospodarstwa, kupować maszyny, kończyć inwestycje. Dla wielu unijna pomoc to po prostu być albo nie być. Bardzo na nią liczyli, bo zapewniano ich o możliwości uzyskania wysokiego wsparcia, nawet do 300 tys. zł. Niebawem ich plany mogą legnąć w gruzach i nie będzie kogo za to rozliczyć.

11. Zagrożone fundusze

Czy rolnicy tracą część unijnych pieniędzy z funduszy na lata 2007-13? Zdaniem urzędników do niedawna było jeszcze takie ryzyko, ale wszystko jest na dobrej drodze aby tak się nie stało. Istnieje za to duże zagrożenie, że na niektóre działania realizowane przez Agencję środków zabraknie.

Fundusze na lata 2007-13 to 17 miliardów euro i kilkanaście programów pomocowych. Aby Agencja Restrukturyzacji mogła je wydawać musi mieć na to pozwolenie Ministerstwa Finansów, czyli inaczej mówiąc akredytację informatyczną. Do tej pory mają ją tylko dwa działania: wsparcie obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz renty strukturalne.

Agencja Restrukturyzacji nie jest natomiast gotowa, aby podpisywać umowy z rolnikami, którzy ubiegają się o dotacje na modernizację gospodarstw. Na uruchomienie programu z coraz większą niecierpliwością czekają młodzi rolnicy. I tu istnieje nawet zagrożenie, że niektórzy pieniądze nie dostaną. Aby tak się nie stało nabór wniosków powinien rozpocząć się najpóźniej na początku marca.

Lada dzień rolnicy powinni zatem poznać termin naboru wniosków w programie dla młodych rolników. Na 50 tysięcy premii będą mogli liczyć tylko ci, którzy mają gospodarstwo nie dłużej niż 14 miesięcy. Na podpisanie umowy i wypłatę środków Agencja będzie miała cztery miesiące. Najpóźniej w maju będą podpisywane umowy z programu na modernizację gospodarstw rolnych. Wcześniej zaś bo do końca kwietnia zgodę na rozpoczęcie inwestycji powinni dostać ci rolnicy, których gospodarstwa leżą na Obszarach Szczególnie Narażonych na działanie azotu czyli tak zwanych OSN-ach i złożyli wnioski na budowę zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych. A środków jest i tak za mało w stosunku do potrzeb rolników. Chodzi tu na przykład o dopłaty do kredytów na inwestycje. Na razie uruchomiono tylko kredyty kłaskowe. Rolnicy, którzy w ubiegłym roku ponieśli straty mogą się o nie ubiegać w siedmiu bankach, z którymi agencja podpisała umowy.

12. Gospodarstwa ekologiczne

W Polsce mamy ponad 10 tysięcy zarejestrowanych gospodarstw ekologicznych. Ich liczba ciągle rośnie. Podobnie jak eksport ekologicznych towarów. Sprzedaż byłaby większa gdyby nie kłopoty z uzyskaniem certyfikatów jakości. Polskie gospodarstwa chcą poddawać się inspekcjom. Problem w tym, że żadna z polskich firm certyfikujących nie chce ich kontrolować, bo to wciąż nieopłacalne.

W Polsce jest siedem jednostek certyfikujących. Odpowiadają one za kontrolowanie gospodarstw ekologicznych pod względem jakości wytwarzanych

przez nie produktów. W ubiegłym roku, polskie firmy ekologiczne zwiększyły sprzedaż swoich produktów. Głównie do Niemiec. Zachodni kontrahenci najczęściej kupowali polskie owoce i warzywa. Największym powodzeniem cieszyła się ekologiczna cebula. Wzrósł też popyt na ekologiczne gęsi i trzodę chlewną. Coraz częściej pojawiają się oferty kupna z krajów spoza Unii. Polską żywnością coraz bardziej zainteresowani są Azjaci. Mimo wyraźnego popytu tamtejszy rynek wciąż jest dla nas zamknięty. Żadna z polskich jednostek certyfikujących nie jest bowiem zainteresowana kontrolą rodzimych firm eksportowych. Wymagania rynku japońskiego są znacznie wyższe od unijnego. W dodatku, proces nadania zezwoleń eksportowych jest jak na razie zbyt kosztowny.

13. Ułatwianie startu młodym rolnikom

Staż pracy we własnym gospodarstwie nie dłuższy niż 14 miesięcy, ukończone 18 lat, ale nie więcej niż 40 to tylko niektóre warunki, jakie muszą spełnić rolnicy, aby ubiegać się o wsparcie w wysokości 50 tysięcy złotych. Najtrudniejszy wymóg to odpowiednia powierzchnia gospodarstwa. Młody rolnik nie może mieć więcej niż 300 hektarów ziemi, ale też nie mniej niż wynosi średnia powierzchnia w województwie. Jeżeli średnia powierzchnia gruntów rolnych w województwie jest mniejsza niż średnia powierzchnia gruntów w kraju to minimum to jest średnia powierzchnia gruntów rolnych w kraju. A ta za 2007 rok wynosi prawie 10 hektarów. Aby dostać premię trzeba zobowiązać się do prowadzenia działalności rolniczej, przez co najmniej 5 lat oraz przez 3 lata podlegać pod ubezpieczenie w KRUSIE.

Wnioski o przyznanie wsparcia będą przyjmowane od 3 marca w regionalnych oddziałach Agencji Restrukturyzacji. Resort rolnictwa szacuje, że w pierwszym naborze z programu powinno skorzystać mniej więcej 12 tysięcy osób. W sumie do 2013 roku na premie dla młodych rolników przewidziano ponad 400 milionów euro.

14. Rynek mleka

Rok 2007 był dla branży mleczarskiej rekordowy. Sytuacja zmieniła się w listopadzie, kiedy ceny na światowych rynkach zaczęły gwałtownie spadać. Ten trend trwa do dzisiaj. Szacuje się, że nasze największe hity eksportowe staniały nawet o 40%. Teraz doszedł jeszcze jeden problem. Rynek krajowy. Od listopada do stycznia ceny artykułów mleczarskich w hurtowniach spadły prawie o 1/5. Podczas, gdy w grudniu zeszłego roku mleczarnie płaciły za surowiec 1,32 zł/l, to w styczniu już o 8 groszy mniej. Prognozy mówią, że do połowy roku ceny mogą spaść nawet do maksymalnie 1,15 zł/l.

CENY SKUPU MLEKA

XII 2007	- 1,32 zł/l
I 2008	- 1,24 zł/l

PROGNOZA

II-VI 2008	- 1,20-1,15 zł/l
------------	------------------

15. Obrót ziemią

„Zniesienie ograniczeń w obrocie ziemią” - to jedno z zadań znajdujących się na liście spraw do załatwienia przez Sejmową Komisję „Przyjazne Państwo”. Ale nie będzie to łatwe, bo przez lata raczej dopisywano warunki, które trzeba spełnić by móc nabyć ziemię.

I tak m.in. posiadaczami gruntów mogą być wyłącznie osoby, które: mają meldunek w gminie, w której chcą nabyć ziemię, mają odpowiednie wykształcenie, prowadziły gospodarstwo przez ostatnie 5 lat, będą uprawiać ziemię osobiście. Prawo pierwokupu w nabywaniu gruntów ma zawsze Agencja Nieruchomości Rolnych, a nowe gospodarstwo nie może mieć powierzchni mniejszej niż średnia krajowa, zaś gospodarstwo rodzinne nie może być większe niż 300 hektarów. Jeśli do wielu warunków, które trzeba spełnić doda się ciągle rosnące ceny ziemi - to wielu młodych ludzi, którzy chcieliby pracować na roli czy choćby rozwijać swoje gospodarstwa znajduje się we wręcz sytuacji patowej. Jednak mimo niewątpliwych absurdów, jakie znalazły się wśród warunków ograniczających dostęp do ziemi, wiele z nich ma swoje uzasadnienie. Dlatego próba ich zniesienia na pewno wywoła dyskusję, a nawet spór polityczny.

16. Reforma rynku cukru w Polsce

W tym tygodniu Komisja Europejska zdecydowała o przyznaniu pomocy restrukturyzacyjnej dla producentów cukru w zamian za rezygnację z części limitu. Z wnioskami o taką pomoc wystąpiły różne koncerny produkujące cukier w Polsce.

Konieczność zmniejszenia produkcji tego surowca jest związana z unijną reformą rynku cukru. Komisja Europejska chce ograniczyć jego produkcję w całej Unii o 6 mln ton w latach 2008 – 2010. Producenci chcą osiągnąć jak największe korzyści ekonomiczne z tej reformy. Dlatego – licząc na duże rekompensaty – wysłali do Brukseli swoje plany dotyczące likwidacji poszczególnych cukrowni i rezygnacji z upraw buraków cukrowych. Najbardziej niepokojący jest projekt, który przygotowała Krajowa Spółka Cukrowa. Zakłada on zamknięcie cukrowni w Łapach i Lublinie, a także likwidację upraw buraków w woj.: lubelskim, świętokrzyskim, podlaskim. W zamian za rezygnację z części limitu (91, 2 tys. ton), KSC chciałaby otrzymać 78 mln euro unijnej pomocy restrukturyzacyjnej. Pomysły te uznano za szkodliwe dla rozwoju gospodarczego całej wschodniej Polski. W styczniu swoje poważne zastrzeżenia zgłosili ministrowie skarbu i rolnictwa. Od jesieni protestują plantatorzy i załogi cukrowni przeznaczonych do likwidacji. Nie bacząc na to KSC wysłała swój plan restrukturyzacyjny do Brukseli.

V. INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA

1. Konferencja rybacka w Wierzbie

W dniach 13-14 lutego 2008 roku w Wierzbie odbyła się kursokonferencja pt.: „Ochrona i rekultywacja wód Wielkich Jezior Mazurskich narzędziem rozwoju naukowego, gospodarczego, społecznego i kulturowego regionu”, zorganizowana pod patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa oraz Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, instytucji, fundacji, organizacji rządowych i pozarządowych, zainteresowani problematyką ochrony środowiska w rejonie Wielkich Jezior Mazurskich. Celem konferencji było powiązanie badań naukowych z działaniami władz i administracji lokalnej regionu Wielkich Jezior Mazurskich w dziedzinie ochrony i racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami wodnymi i przyrodniczymi.

2. Inicjatywa Leader w Portugalii

W dniach 18-22 lutego 2008 roku, Dyrektor Departamentu - Jarosław Sarnowski uczestniczył w wyjeździe studyjnym do Portugalii.

Wyjazd organizowany był przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa. Celem wizyty było zapoznanie się z Programem Leader w Portugalii, funkcjonowaniem Lokalnych Grup Działania, zakresem wdrażania projektów.

Działania Leader w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2007-2013 będzie wdrażał Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa.

3. Cykl spotkań szkoleniowych w ramach PROW na lata 2007-2013

Pracownicy Departamentu tak jak w miesiącu poprzednim uczestniczyli w spotkaniach szkoleniowych z sołtysami, wójtami, burmistrzami, starostami z województwa warmińsko-mazurskiego, na których omawiane były zagadnienia dotyczące działań, które będą wdrażane przez Departament w ramach PROW na lata 2007-2013.

4. Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach'2008

W dniach **21-24 lutego 2008 r.**, w **Centrum Targowym w Norymberdze** w Niemczech, odbyła się doroczna największa i prestiżowa impreza targowa poświęcona certyfikowanym produktom rolnictwa ekologicznego i innym produktom naturalnym pod nazwą **Międzynarodowe Targi Żywności i Produktów Ekologicznych BioFach**.

Targi BioFach odbywają się pod patronatem IFOAM (Międzynarodowej Federacji Rolnictwa Ekologicznego) i służą propagowaniu idei rolnictwa ekologicznego. Wszystkie produkty prezentowane na targach BioFach muszą spełniać kryteria ekologiczności określone przez organizatorów. W przypadku produktów spożywczych jest to wymóg posiadania certyfikatu produktu rolnictwa ekologicznego.

W tegorocznej edycji Targów BioFach w Norymberdze pod patronatem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprezentowały się Samorzady Województw z 11 regionów, a wśród nich również Województwo Warmińsko-Mazurskie. Na naszym stoisku, zorganizowanym wspólnie przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa oraz Departament Współpracy Międzynarodowej i Promocji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, swój bogaty asortyment produkcji ekologicznej (mięso, wędliny, sery, twarogi, masło, zboża, mąki, chleb, ogórki kiszzone, soki, konfitury, dżemy i wiele innych produktów) zaprezentowali:

- Gospodarstwo Rodzinne Rudziewicz,
- Gospodarstwo Rolne EKO AGRO-TUR Dorota i Sławomir Gołubowicz,
- Firma „Wiejskie Klimaty”,
- Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego,
- Mleczarnia EkoŁukta” Sp. z o.o.,
- Firma „EKO” Piotr Hillar, 13-220 Rybno, Tuczki 35,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”,

Stoisko Warmii i Mazur cieszyło się ogromnym zainteresowaniem, zarówno wśród licznie odwiedzających tereny targowe konsumentów, jak też oficjalnych gości.

Na stoisku regionu Warmii i Mazur można było zaopatrzyć się w bogatą ofertę materiałów reklamowych oraz broszur informacyjnych wydrukowanych w polskiej, niemieckiej oraz angielskiej wersji językowej, zawierającą w szczególności informacje o ofercie produktów oraz dane teleadresowe polskich organizacji branżowych z naszego województwa.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego dodatkowo był inicjatorem i organizatorem wyjazdu studyjnego dla grupy 45 osób z naszego regionu. Byli to rolnicy ekologiczni i przedstawiciele różnych instytucji działających na rzecz rolnictwa, w tym w szczególności rolnictwa ekologicznego. W dniu rozpoczęcia targów uczestnicy zwiedzali poszczególne stoiska wystawców, natomiast dzień po rozpoczęciu targów, tj. 22 lutego br. w ramach programu uczestnicy wyjazdu zwiedzili Farmę Frankenfarm na terenie Bawarii (zwiedzanie oraz spotkanie z przedstawicielami grupy producenckiej niemieckich rolników ekologicznych).

Pozytywnym efektem wyjazdu studyjnego jest zrozumienie przez samych rolników potrzeby tworzenia grup producenckich, które stanowią podstawę do rozwoju gospodarczego oraz nawiązywania szerszych kontaktów handlowych, a także dobra wola tworzenia korzystnych warunków do rozwijania przyjaznych kontaktów, przede wszystkim w zakresie działań rolno-środowiskowych oraz rolnictwa ekologicznego.

5. Konkurs „Aktywna Wieś Warmii i Mazur”

Dnia 29 lutego 2008 roku zakończono nabór wniosków do III edycji konkursu „Aktywna Wieś Warmii i Mazur”. Wpłynęło 93 wnioski.

Konkurs ma na celu dofinansowanie przedsięwzięć, które służą aktywizacji środowisk wiejskich, pielęgnowaniu tradycji oraz zachowaniu dziedzictwa kulturowego lokalnych

środowisk, integrację społeczności wiejskiej, a także wyzwolenie dużego zaangażowania i aktywności do podejmowania nowych inicjatyw na rzecz rozwoju środowiska lokalnego.

6. Rozstrzygnięcie konkursu w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich

W bieżącym miesiącu został rozstrzygnięty otwarty konkurs ofert na realizację zadań Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez organizacje pozarządowe w zakresie aktywizacji społeczności lokalnych na obszarach wiejskich w 2008 roku.

Do Departamentu wpłynęło 14 ofert z czego 10 wybrano do realizacji na łączną kwotę 65 000 zł.

Biuletyn opracowano na podstawie danych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa,
- oraz informacji prasowych.